

2272

מדינת ישראל
הכנסת

ש.ז.

פרוטוקול מס' 7/ג

מישיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ג', כ"ד בכסלו תשי"ח - 17.12.57
בשעה 11.05.

נוכחים:

- חברי הוועדה:
- י. קליבנוב - היו"ר.
 - ר. הקסין
 - פ. זואריץ'
 - ט. כפרי
 - ח. מגורי-כהן
 - ד. נצר
 - א. רזיאל-נאור
 - א. תלמי

- טוזמנים:
- מ. אבידור - המנהל הכללי במסרד החינוך והתרבות.
 - י. שריד - המטנה למנהל הכללי במסרד החינוך והתרבות.

- סדר-היום:
- א. שאלות ותשובות.
 - ב. המסך סידרי עבודת הוועדה.

=====

היו"ר י. קליבנוב: פותח את הישיבה.

ר. הקסין:
אמנם אין הדבר עומד בסדר-היום של הוועדה, אבל אני מציעה שנקדש היום זמן משויים לטאלות, אשר לסיכום בשאלת התודעה היהודית - לדעת, יש תחילה לסמוע את הערות המסרד לדיון שהתקיים כאן.

ה ח ל ט ה :

לקבל את העצת חברת-הכנסת הקסין ולהתחיל את הישיבה בשאלות.

17.12.1957

ט א ל ו ת.

א. רזיאל-נאור:

נתקבלו אצלי פניות ומסמכים שונים בקשר לרישום שהתקיים במושב סדה-דוד. הם טוענים, כי היתה שם כפייה ולא ניתן לתושבי המקום לרשום את ילדיהם באופן תקיין. הדברים הגיעו לידי כך שמשרד החינוך והתרבות שלח לט"ס ועדה מיוחדת שתבדוק אתה דברים וחבורת אנשים מקרב תושבי המקום התרכזה בבית מספר 1 ומנעה את כניסת הוועדה למושב.

האם האינפורמציה הזו נכונה? אם כן - מה יש למשרד להגיד בנידון זה? האם נכון הדבר שהמשרד מצא לנכון לשלוח ועדה חקירה שלא נתנו לה להכנס? אם כן הדבר - לדעתך, זהו דבר חמור מאד. מה היה שם בקשר עם הרישום? האם היו שם תלונות רבות, מהן שהופרכו ומהן שלא הופרכו?

השאלה השניה גובלת בשאלת התודעה היהודית והיא באה בעקבות הידיעה בעתונות שמשרד החינוך והתרבות הכיין חוברת בעניין התודעה היהודית, ואחר-כך קרה מה שקרה וחוברת זו הועלתה על המוקד. מדוע צריך היה להטמין חוברת זו? מה המדיניות שהמשרד ינקוט בשאלה זו?

ד. הקטיין:

בימים אלה קראתי כתבה באחד העתונים, בה אומרת אשה אחת שדוקא ילדי כיתה א' בחולון, רמת-גן ומקומות אחרים לומדים אחרי-הצהרים. נשאלת השאלה, מדוע דוקא ילדי כיתה א' המתחילים לצעוד את צעדיהם הראשונים בבית-הספר צריכים ללמוד אחרי-הצהרים? נוסף לכך, ישנם ילדים רבים של אמהות עובדות וסליחת הילד לבית-הספר בשעות הבוקר הוא פתרון שבילן. נראה לי, כי יש לעשות מאמץ עליון ולהקטיף את המשמרת השניה של ילדי כיתה א' ככל האפשר.

מתוך קריאה נודע לי, כאילו המורים בבאר-שבע עומדים בפני שביעה מחוסר שיכון מתאים. נימוק הוא: ניתן שיכון לעולים שזה מקרוב באו והמורים אינם יכולים להגיע לשיכון. כידוע מגמת המשרד היא להצמיד את המורים למקום עבודתם. נשאלת השאלה באיזה אמצעים אווז המשרד, כדי להתקדם בשטח זה של שיכון למורים?

א. תלמי:

קיבלתי מכתב מקרית שמונה בו קובלים תושבי המקום שביית-הספר במקום חדל להיות מוחזק ואין אפשרות בידי תושבי המקום לרכוש ספרים ומחברות עבור ילדיהם, ואין שם אפשרות להמשיך ללמוד. הם מבקשים להמשיך ולהחזיקם בהתחשב בעובדה שמקום זה קלט מאות אלפי עולים.

אף אני שמעתי על סרפת החומר הזה והייתי רוצה לשמוע הודעה מוסמכת.

י. טרייד:

אשר לשדה דוד - נכונים דבריה של חברת-הכנסת רזיאל-נאור ששלחנו לט"ס ועדת חקירה והוועדה לא הצליחה להכנס למקום, כי התארגן הצד השני; זה שאיננו רוצה בחינוך ממלכתי-דתי ולא נתן לוועדה להכנס לכפר. אולם, את כל הפרטה של סדה דוד אביא ליטיבה הבאה לאחר שאצטייד בחומר בדוק.

אביא בפניכם עתח רק את חסלב הסופי, כי היו כבר מספר הפגנות קודם לכן. אולם, לאחר ההפגנה האחרונה הבטחנו

17.12.1957

ת ס ו ב ו ת

י. טריד:

לשלוח ועדה שתחקור אתה ענין. אותה טעה התארגנו כל אלה שאינם רוצים בחינוך ממלכתי-דתי ולא נתנו לאנשי ועדת החקירה להכנס לכפר. אנשי ועדת החקירה טילפנו אלינו וטאלו אותנו מה לעשות. אמרנו להם לחזור. הנוגד חזרה ואנו מטפלים עתה בדבר, ויתכן ובקרוב תצא ועדה אחרת שתוכל להכנס לכפר. אבל בדרך כלל, בכפר החוא שמח מאד עכשיו.

אשר לבעיית סיכון המורים בבאר-שבע - הרי בכלל קיימת בעיית סיכון למורים ביסובי עולים סונים, וכאן יש להבדיל בין ההתייטבות החדשה, אזורי פיתוח וערי עולים.

בהתייטבות החדשה מסתדלת הסוכנות היהודית עד כמה שיש ביכולתה להעמיד לרשות המורים דירות, בדרך כלל שם המורים משוכנים בדירות, אם כי פה ושם ישנן תקלות: יש והבנינים נתפסו על-ידי אחרים, או על-ידי תוטבים הקלאיים אחרים, או על-ידי עובדי בטידות אחרים וכאשר המורים רוצים להשתכן בכפר צריכה הסוכנות היהודית לבנות בתים חדשים. מכל מקום, ישנה נכונות מצד הסוכנות היהודית לפתור את בעיית סיכון המורים והיא נפתרת באופן הדרגתי.

נוסף לכך, יש לנו עתה הסכם עם אגף הסיכון של משרד העבודה והוא מוכן להעמיד לרשות המורים דירות. דירות רבות כבר נמסרו להם כמו: באפקים, שדרות, עזתה ועוד.

הבעיה הקשה ביותר היא בערי עולים כמו: רמלה, לוד, באר-שבע ועוד. שם צריך לקנות את הדירות. הדירות הנבנות שם הן במסגרת הסיכון העממי ולכן יש לקנות דירות אלה, כמובן, ישנם מורים רבים שאין להם אמצעים לכך ואין מוסד המוכן לממן זאת. דורשים שמשרד החינוך והתרבות יקנה דירות אלה, אולם, למשרד אין כסף לכך. יוצא איפוא, כי יש ליצור קרן של מאות אלפי לירות לקניית דירות למורים. לכן, טרם נמצא הפתרון לבעיה זו, ומכאן נובע הקושי בבאר-שבע. ברור, כי בעיה זו חמורה מאד ואין לה עדיין פתרון. מתנהל עתה משא-ומתן עם האוצר, כדי ליצור קרן של מאות אלפי לירות לקניית דירות למורים על-מנת למסור אותן ולינו. אולם, לעת עתה לא נמצאו האמצעים הכספיים לכך.

אשר לבית-הספר בקרית שמונה - פירסמנו

כבר בעתונים שיש לנו עתה שלבים סונים של החזקה. בית-הספר בקרית שמונה לא חדל להיות מוחזק. אולם, כיון שיש לנו עתה החזקה מלאה והתחזקה חלקית הועמד בית-הספה בקרית שמונה בשלב בי של החזקה. פירוש הדבר - אנו משלמים שם את רוב ההוצאות: אנו בונים את הבנינים, משלמים לכל העובדים, כמו, לשמשים ולמזכירים, ועושים את בדיק-הבית. הדבר היחידי שאמרנו שהוא יהיה על חשבונם הוא ספרים ומכשירי לימוד. שם צריך כל אב לקנות בכספו הוא ספר ומחברת. כן אנו משלמים שם את שכר הדירה. אמנם אמרנו למועצה המקומית שעליה יהיה לשלם את שכר הדירה. אבל היא טענה: כיון שאדבר נעשה בראשית ספטמבר ותקציבה מתחיל באפריל אין לה כספים לכך בתקציבה. אמרנו, כי אנו נמשיך לשלם את שכר הדירה עד אפריל ואחר-כך היא תשלם.

כן הוספנו ואמרנו לרשות המקומית שכל אב הנמצא במצב חמרי קשה נצתן אנו את הספרים והמחברות. אבל לא כל אלה שגרים שם נמצאים במצב חמרי קשה. אנו ביקשנו את הרשימות מלשכת הסעד, כדי לעמוד על מצבם של ההורים. עליכם לדעת שבקרית שמונה ישנם אנשים העובדים ומרוויחים כמו בכל מקום אחר בארץ. יש שם אנשים הנמצאים

17.12.1957

ת ש ו ב ו ת.

י. טריד:

זה 10 שנים בארץ ואין כל סיבה שאנו ניתן להם את הציוד הזה. ברור, כי ישנם סם מקרים של עולים חדשים ומסוים כך ביקשנו את הרשימות. מלשכת הסעד, כי לנוזקקים אנו ניתן.

עשינו דבר זה מפני שאם זורמת עליה בממדיים כה גדולים, יש לחתחרר מחלק ההוצאות, כדי לקלוט את החדשים. אולם, עלי לציין שקיבלנו את הרשימות מלשכת הסעד והחזרנו אותן, כי מצאנו שם אנ עובד "תנובה" שיש לתת לבנו ספר ומחברת, ועוד אחרים כאלה. מתוך 330 האנשים הנמצאים ברשימות אלה ישנם רק 35 שהם עובדי דחק. אנו ביקשנו הסברים לרשימות אלה ואני מניח שמתוך 330 האנשים המופיעים ברשימות אלה 150 נזקקים לציוד. ציוד לבית-הספר, כמו, שולחנות, כפסלים, לוחות ודברים אחרים הם מקבלים מאתנו. ברור, כי בתי-הספר אינם מצויידיים די, אבל זהו ענין אחר. אם יעניין אתכם לדעת, הרי באילת עד הסנה שלחנו לכל אחד ספר ומחברת, עתה הפסקנו זאת-והם מוחים נמרצות על כך. אטור לנו להרגיל את ההורים שיש לתת להם הכל, אלא לאט-לאט עליהם יהיה להתחיל לקנות בכספם הם ספר ומחברת; אף יתחילו לאט-לאט להסתתף בבדק-בית ואז פחות יישברו הדברים. כאשר נקבל מקרית שמונה את הרשימות ניתן לילדים הנזקקים ספרים ומחברות.

היו"ר י. קליבנוב:

האם יש להניח, כי גם הרשות המקומית וגם לשכת הסעד ירצו להפטר מהעול הזה ולקבל על עצמם עול חטרי האמצעים. האם יש לכם איזו שהיא דרך לבדוק את הדבר על-ידי הפיקוח שלכם?

י. טריד:

בדרך כלל, אנשים אלה נאמנים עלינו. אולם, אם הגיעו אלינו רשימות שלא נראו בעינינו, שלחנו יתלן מאד שתוך כדי המשא-ומתן יתברר סיהיה עלינו לסלוח אנשים מיוחדים לבדוק את הדבר. ברור, כי לו היתה הרשות המקומית מציעה לנו 50% מההוצאות שהם נזקקים היה הדבר מתקבל על דעתנו. אבל כאשר היא מציעה 90% - דבר זה אינו מתקבל על דעתנו.

מ. אבידור:

אשר לענין שרפתה של החוברת - לא היתה זו חוברת להסברת התודעה היהודית-ישראלית, אלא היתה זו חוברת הכוללת תכנית לימודים ב-13 מקצועות לבתי-המדרש למורים. כידוע לכם, במסך 4 השנים האחרונות נעשתה עבודה רבה מאד במסגרת החינוך והתרבות בקשר להצעת תכניות לימודים. כבר פירסמנו את תכניות הלימודים לבתי-הספר היסודיים, לבתי-ספר לחינוך מיוחד, לבתי-ספר לנערים עובדים ולבתי-הספר התיכוניים. כן ישבו ועדות על הכנת תכנית לימודים לסמינרים והכינו תכניות ב-13 מקצועות. הוועדה שריכזה את כל העבודות עשתה זאת כימים שונים. הם כינסו את כל 13 הפרקים-נחוברת זו והיא נשלחה לדפוס. כאשר היא הודפסה התברר, והשר ראה זאת, ששני פרקים מתוך 13 הפרקים המדברים על הוראת ההיסטוריה והוראת מחשבת ישראל סעונים תיקון. הן תכנית ההיסטוריה לבתי-הספר היסודיים שונתה במקצת לאחר נכיון. כן צריך היה גם פה לשנות. הוראת מחשבת ישראל - מקצוע זה קשור במיוחד מטוימת לענין התודעה היהודית-ישראלית.

אמרנו בלבנו: כלום נשלח חוברת זו שהודפסה ובעוד חודס נשלח תיקונים לסני פרקים אלה - דבר זה לא נראה בעינינו. בדקנו את המצב וחסננו שמה אפשר יהיה לסלוח רק 11 פרקים. התקשרנו עם

17.12.1957

ת ש ו ב ת

מ. אבידור:

הדפוס והתברר, כי אי-אפשר לעשות זאת, אבל אפשר לסמור על הסדר של 11 הפרקים. היו בידינו כ-2000-1500 העתקים של אותה חוברת, וכדי שלא תתערבבה התכניות החדשות בישנות עמדנו בטני הבעיה מה לעשות בהן. החוברות האלה היו בתוך תיק מיוחד שנשלח לדואר ואפשר היה מיד להחזירן. אך התעוררה בעיה טכנית כיצד מטמירים חוברות אלו. כידוע לכם, ישנה הוראה מפורשת של נציבות טירות המדינה האומרת, כי חוברות שאין בהן צורך, טורפים אותן. נחצר יש לנו בור וטם עטינו פזאת. הדבר היה בוודאי עובר ללא כל תסומת לב אלמלא המדורה. אולם, האותיות של 11 הפרקים שמורות יפה ואנו מכניסים עתה שינויים קלים בסני פרקים תעוד זמן קצר נטלה גם את החוברת לכמינרים.

אשר לענין המשמרת השנייה - בדרך כלל התיכנון

הוא כזה שהכיתות הנמוכות תלמדנה במשמרת השנייה. בוודאי קראתם בעתונים את סקירתו של שר האוצר בה הוא אמר, כי במסך 9 השנים האחרונות נבנו 9000 חדרי לימוד שבהם לומדים קרוב ל-270,000 תלמידים. אולם, במסך 9 השנים הללו נוספו למערכת החינוך 400,000 ילדים. על-כן אי-אפשר להדביק בבנינים את גידול מספר התלמידים. במחסור הגדול הקיים, לבניית בנינים למשמרת השנייה ניתנת עדיפות שלישית. העדיפות הראשונה ניתנת לבניית חדרי כיתה לילדי עולים; כן יש לבנות חדרי כיתה לילדי המשמרת הראשונה המסוכנים בחדרים שהם מבחינת בריאות התלמידים חסא ופטע שאנו מחזיקים שם ילדים. ישנם חדרים בלי אור ומלאי טחב ורק אחר-כך יש לבנות חדרי כיתה למשמרת השנייה.

בתנאי גידול האוכלוסיה שלנו, יהרי גם

אם נגדיל את ההסקעות יעבור עוד זמן עד אשר נדביק את הגידול. כיום מוציאים קרוב ל-10,000,000 ל"י לבניית כיתות וזהו סכום גדול מאד. מספרי הילדים בגיל צעיר גדלים ומספר הכיתות בהכרח יגדל. אולם, אם נמטיח לבנות בקצב כזה, הרי בעוד 2-3 שנים יתחיל לרדת מספר הכיתות במשמרת השנייה. ברור, כי דבר זה הוא רע, אבל אין זה הרע הגדול ביותר והוא יחלוף במסך השנים.

מדוע דוקא הכיתות הנמוכות צריכות ללמוד

במשמרת השנייה? זוהי שאלה שסיפלו בה רבות. ברור, כי כיתה ה' אינה יכולה ללמוד במשמרת השנייה. בכיתה ה' ישנם כבר טיעורים רבים וברוב החדרים אין אור ואין כיתה זו יכולה ללמוד מאוחר בשעות אחרי-הצהריים, ובעיקר, בחורף. ילדי כיתות א', ב', ג' ו-ד' לומדים 3-4 שעות וברציפות. יוצא איפוא, שאין להם צורך באור בחדרי הלימוד. כלומר, אפשר לבחור בין כיתות א', ב', ג' ו-ד' מי מהן תלמד אחרי-הצהריים; מספר מקומות הבוחרים בין כיתות אלו.

נכון הדבר, כי אנו משתדלים לפתור את

בעיית ילדים של אמהות עובדות, או כאשר מספר ילדים במשפחה אחת לומדים במפוזר, כלומר, ילד אחד בבוקר וילד אחד - אחרי-הצהריים. ישנן כיתות בהן מרוכזים ילדים אלה. על-כל-פנים, אם קיימת משמרת שניה בבתי-ספר בעיר אין הדבר כה נורא. אולם, אם קיימת משמרת שנייה בישובי עולים, או במקומות שהאקלים אינו מרשה זאת - שם יש לפתור את הבעיה.

י. שריד:

רציתי רק להוסיף על דבריו של דוקטור אבידור, כי במשמרת השנייה קיים רפיון של המסטר, מפני שהמנהל אינו יכול לשבת בבית-הספר מטעם 8.00 ועד 16.00. אזי בכיתות / הלימוד

י. שריד:

שומרת כל מורה על ילדי כיתתה. נוסף לכך, בכיתות מ-ה' ומעלה ישנם 3-4 מורים לרוב, מורה הולך ומורה בא, ויש והמורים צריכים להתרוצץ מכיתה לכיתה ובמסמרת ראשונה ובמסמרת שניה והם זקוקי שאינם יכולים לבזבז את כל היום - היו אלה תביעות שלא יכולנו לעמוד בפניהן. אולם, המורה המלמדת בכיתות הנמוכות שומרת על ילדי כיתתה בין אם המנהל בא או איננו בא, על-כל-פנים, אנו יודעים, כי הילדים אינם מופקדים, משום כך באנו לידי מסקנה ללמוד הכיתות הנמוכות.

ד. נצר:

אשר לקבלת אישור מלכת הסעד המקומית ביחס לתלמידים הנוזקים לספר ומחברת, הרי נראה לי שכאן יש לטקול היטב את הדברים. ודאי ידוע לכל שכל תעודה הניתנת על-ידי לסכת הסעד נעשית אחרי בדיקת תיקים. בתיקים אלה יכולה להיות פניה של נזק שלא קיבלה את אישורה. אבל, כאשר רואים את התיק, רואים גם את מכתב הבקשה שלא נתאשרה. משום כך, אני חושבת שבענין זה יש לחפש דרך כיצד לבדוק ממש את הדברים, כי גם למכתב כזה שלא קיבל את אישורו יש ערך.

אשר לטכור הלימוד בנתי-הספר התיכוניים -

האם ישנן מסקנות מסוימות בענין זה? מה השינויים בסטח זה? כיצד נבדקו הדברים במציאות? מהי השתתפות הרטויות המקומיות בענין זה? כיצד הן פועלות? מהן הוועדות שהוקמו? מי שוחרר מסכור לימוד ומי לא? האם חל שכלול סוציאלי כפי שחשבנו? מכל מקום, כיצד פועל כידור חדש זה?

היום נתפרסמה ידיעה בעתון טראש עיריית

תל-אביב הצליח לקבל תרומה יפה לאוניברסיטה בתל-אביב. מתי חושב המשרד להסדיר את ענין פתיחת אוניברסיטה? אולם, מהצד האחר, קיים בתל-אביב בית-ספר גבוה המעמיד סטודנטים רבים וכאשר הם גומרים את חוק לימודיהם עליהם לעמוד בבחינות מיוחדות כאילו היו זרים בארץ, כדי שיקבלו את האישור המקנה להם זכות עבודה. מתי יובא בפנינו הסדר בענין זה?

עדים היינו לשביתת המורים הקסיטים. באיזו

קסיגוריה נכנסים המורים הקסיטים? על מה טבתו וכיצד התפטרו?

י. שריד:

היו 4 עניינים שהיו טנויים במחלוקת בינינו לבין מרכז הסתדרות המורים, כלומר, עד שתביעות חדשות עומדות מאחורי הכותל כ-18 במספר. דבר זה היה מתאים לולא היו יחסי עבודה תקינים בין משרד החינוך והתרבות לבין מרכז הסתדרות המורים; לו המורים לא היו מבוטחים, לולא היתה הבטחת מסכורת, לולא היתה קיימת הבטחת פנסיה, לולא היה חופש ובריאות ועוד. אולם, גם אם ישנו מקום עבודה פרוע, הרי לא מגיע לו שיהיו כלפיו תביעות כה רבות. אך אספר לכם, כי בראשית שנת תשי"ח קיבלנו 40 תביעות הנקראות "ישור ההורים".

מתוך 40 תביעות אלו התפטרו על ענייני יסוד,

כמו, תוספת גמול למנהלים ולמפקחים. באן קיבלנו עלינו את הדין נגד הכרתנו, כי העניינים בסטח התשלומים הגיעו לממדים שאינם עומדים בכל יחס לגבי עובדים מינהליים אחרים במדינה. כן היתה תוספת סכר למורים בלתי מוסמכים. אמנם לא נתנו את כל מה שמרכז הסתדרות המורים ביקש, אבל התפטרו.

17.12.1957

שאלות ותשובות.

* שריד:

אולם, על 4 תביעות הכריז מרכז הסתדרות המורים כעל סכסוכי עבודה: 1) מורים קסיטיים מעל לגיל 55 שנה העובדים פחות ומקבלים מסכורת בעד מסרה שלמה. עליכם לדעת, כי המורים חס-היחידים מכל עובדי המדינה המקבלים שעות גיל. דבר זה נקבע לפני 15 שנה עוד בימי הוועד הלאומי. ההנמקה היתה שאין להם יכולת פיסיית ונפשית ללמד כל יום 5 שעות בהיותם למעלה מגיל 50. אולם, אם ישנו מורה חלקי קטיט, אטר לגביו לא קיימת בעיית העומס, מדוע הוא צריך לקבל מסכורת כאילו היה מורה קטיט, ובהתאם למספר שעות עבודתו? כלומר, אם הוא עובד רק 10 שעות, מדוע הוא צריך לקבל מסכורת לפי 10 חלקי 28 או 26?

סופר לי, כי הוועדה המרכזת של ההסתדרות דנה בעניין רופאים קסיטיים בקופת-חולים ומקבלים הפחתה של שעה אחת. מה דין הרופאים החלקיים? אין הם צריכים לקבל כמו הרופאים הקסיטיים, אולם מרכז הסתדרות המורים תבע, כי גם המורים הקסיטיים החלקיים, העובדים מסרה חלקית מטעמים שלהם, צריכים לקבל שעות גיל. אמנם, אין כאן חידוש, דבר זה קיים כבר 15 שנה. כאן התערבה נציבות שירות עובדי המדינה וטענה מדוע המורים צריכים לקבל הטבה זו בטעם שכל שאר עובדי המדינה אינם מקבלים זאת? אך אנו יודעים, כי אין הרעת תנאים.

על עניין זה הכריז מרכז הסתדרות המורים שביתה והטביח את כל המורים העובדים עבודה חלקית. שביתה זו נמשכה 3 שבועות. לאחר מכן החליט מרכז הסתדרות המורים, כי שביתה זו אינה מספקת ויש להטביח את כל המורים בני 50 שנה העובדים במסרה שלמה. מובן מאליו, כאשר מרכז הסתדרות המורים הכריז על שביתה כללית, נכנענו והודענו שאנו משלמים. אני מודיע לכם, כי זהו עוול. אין אלה סכומים גדולים, אבל אין הדבר מגיע להם. זו הטבה שאינה קיימת לגבי שום עובד מדינה.

2) חינוך ל-2 כיתות. ישנם בתי-ספר רבים בהם מספר הכיתות רב יותר מאשר מספר המורים. לכן, צריך לפעמים מורה אחד לחנך שתי כיתות. דבר זה כבר קיים מאז טאני בארץ ואין כאן כל חידוש. אולם, השנה תובע מאתנו מרכז הסתדרות המורים שנשלם תוספת מיוחדת למורה המחנך שתי כיתות. אזי לו בא מרכז הסתדרות המורים ואמר לנו, כי הם מפנים את תשומת לבנו שלא רצוי שמורה אחד-יחנך שתי כיתות מפני שהדבר גורם לעתים לתקלות - היינו מבינים זאת, כי-אנו עצמנו מחפשים דרך כיצד להפחית זאת. אולם, נקודת המוצא שלנו היא, כי אין לטלם בעד כל פעולה-שבית-הספר מחייב לעשותה. לא נשלם למורה אם עליו להחליף ספרים בספריה, או לא נשלם למורה אם עליו להתכנס יחד עם הילדים לבית-הכנסת ולהתפלל, או אם עליו לשמור על הילדים בטעם האוכל. עתה באים ואומרים לנו, כי עלינו לטלם בעד חינוך לשתי כיתות. למעשה, הפך בית-הספר למקום אולפן קלאסי שבו באים ומגישים תביעות. ואם יעמידו את כל עניין ההוראה על תשלומים, במה יוסב כאן המצב? אני מודיע לכם, כי גם בעניין זה אנו עומדים בפני כניעה ונשלם את הנדרש.

3) גני-הילדים. מרכז הסתדרות המורים החליט, כי 4 שעות עזרה לגננת אינן מספיקות כאשר יש לה בגן 30-40 ילד. למעשה, ב-80% מגני הילדים בארץ ישנה עזרה יותר מ-4 שעות, כי הרשויות המקומיות והארגונים השונים נתנו יותר מ-4 שעות עזרה. כאשר אלה שאלו אותנו אם הדבר מותר ענינו, כי אין איסור על כך. אנו קבענו מינימום מסוים ומי שרוצה להרבות - בנקשה. מינימום זה חתגנו בגני-המוחזקים על-ידינו, כי גני הילדים עולים לנו בסכומים עצומים

י. שריד:

וכידוע לכם ישנה כל שנה חרדה לגן הילדים מפני שהעומס על התקציב שלנו הוא גדול ואנו מחפשים דרכים להוזיל את ההוצאות, ואיננו מסוכנעים כלל וכלל שעזרה של 4 סעות אינה מספיקה. אולם, נכון הדבר שב-80% של הגנים בארץ ניתנת עזרה גדולה יותר. עתה הודיע לנו מרכז הסתדרות המורים שאם לא ניתן עזרה של 5 סעות לגני הילדים יכריזו הוא שביתה בגנים. הוא עמד להכריז שביתה בכל גני הילדים ביסודי עולים. לכן, גם בענין זה נכנענו ומאפריל 1958 נוסף סעה אחת של עזרה לגני הילדים. אולם, באיזו מידה נצחון כזה הוא נצחון או התחלת ההתמוטטות שלה גן - זאת עוד נראה. זה הרואה את הדברים לטובה ארוך לא יראה בכך נצחון.

המורים

(4) המורים בבתי-הספר התיכוניים. /בתי-

הספר התיכוניים הודיעו לנו, כי לא ישתתפו בקופות הפנסיה. הם רוצים שאת כל הכסף ישלם נותן העבודה. זוהי סוגיה מסובכת מאד הנוגעת למאות אלפי עובדים, כי ישנן קופות עובדי ההסתדרות, עובדי הדסה ועוד; ובכל הקופות משתתף העובד. אם אנו נעשה כאן את הצעד הראשון, הרי יידרשו כאן מליונים רבים בכל הסקטורים. משום כך אומר אני שענין זה הוא מסובך ויחליטו בכך אלה האחראים למדיניות המקצועית של המדינה. על-כל-פנים, מורי בתי-הספר התיכוניים הודיעו לנו, כי אם הם לא יקבלו את אשר מגיע להם, הם יכריזו שביתה.

מ. אבידור:

אשר לרפורמה בבתי-הספר התיכוניים - בעוד שבועיים נקבל את הסיכומים מהרשויות המקומיות

ואנו נביא אותם בפניכם.

אשר לענין ההשכלה הגבוהה - ההסדר הוא הכרחי והוא לא יבוא בלי חוק. הצעת החוק שהכינונו מונחת כבר על שולחן הממשלה ואני מקווה שבקרוב ידונו בה.

אשר לבית-הספר הגבוה למספט וכלכלה - בית-ספר זה נקרא עתה האוניברסיטה של תל-אביב. לפני כשנה וחצי חל איחוד בין בית-ספר זה והמלונאים האוניברסיטאיים של עיריית תל-אביב והוקמו שם עתה פקולטות שונות. עתה ישנו שם שילוב בין שני חלקים אלה ולאט-לאט יבוא המיזוג המעשי.

אשר לזכויות מסיימי בית-הספר הגבוה למספט וכלכלה - זהו ענין למטרד המספטים והמועצה המספטית. יתכן וכאשר יבוא החוק יוסדר הענין. אולם, ישנן אוניברסיטאות רבות בעולם שגומרים שם תחילה את חוק הלימודים ואחר-כך נבחנים בבחינות של המדינה. אין עניין חוק אצלנו שקובע מהי אוניברסיטה ומה לא. נוסף לכך, מטרד החינוך והתרבות לא נתן הכרה רשמית לטכניון בחיפה או לאוניברסיטה בירושלים. הם קנו להם את שזכותם. אולם, הטענה היא שההכרה מתבטאת גם בתמיכה כספית. אזי גם בית-הספר למספט וכלכלה מקבל תמיכה, אם כי לא גדולה. החוק החדש יסדיר דברים אלו.

ב. המשך סידורי עבודת הרועדה:

היו"ר י. קליבנוב: עלינו לסכם את ענין התודעה היהודית-ישראלית. אולם, כאן אני מעמיד לעצמי ולחברי הרועדה את השאלה: במידה שידוע לי ישנן הצעות לסדר-היזום בענין זה. אני מניח, ולדעתי, יהיה זה נכון אם הכנסת תחליט שענין זה כח מעניין את דעת

17.12.1957

המשך סידורי עבודת הוועדה.

הי"ד י. קליבנוב:

הקהל שיט' להקדיש לכך דיון בכנסת. תוצאות דיון זה במליאת הכנסת תהיינה בוודאי העברת העניין לוועדה לסם קבלת מסקנות מסוימות. האם לא כדאי לנו לחכות לדיון זה במליאת הכנסת ואחר-כך לסכם? מפני שכיום צריך הסיכום שלנו להסאר בוועדה.

ש. כפרי:

גם אם יתקיים דיון בכנסת אין זה אומר שהוועדה צריכה לדון מחדש בעניין. נוסף לכך היו הצעות לסדר-היום בכנסת שהועברו לוועדה אם הוועדה לא דנה בכך. אבל אם הוועדה דנה בכך, לא הוחזר הדיון שנית לדוועדה. לכן, נראה לי, כי טוב יהיה אם נסכם את הדיון ללא כל קשר/הדיון בהצעות לסדר-היום שיובאו למליאת הכנסת.

ד. נצר:

אני מבינה שליושב-ראש הוועדה ישנה אינפורמאציה נוספת. אולם, מדוע אנו בוועדה צריכים להיות קטורים מה ייעשה בהצעות לסדר-היום? הן יכול גם מלכתחילה להציע להעביר נושא זה לדיון לוועדה אחרת.

אני מבינה שהיושב-ראש מציע לנו שלא לסכם היום דבר, גם ללא קשר עם ההצעות לסדר-היום. אולם, סר החינוך והתרבות בוודאי יצטרך להטיב על ההצעות לסדר-היום, והן הוא חשתיך בישיבות הוועדה שדנו בעניין זה, כלומר, הוא יצטרך להתבסס על הדיונים בוועדה ולכן רצוי שיהיה גם סיכום. לא יתכן שהוועדה לא תסכם דבר. היא גם לסכם בצורה כזו שהיא רשמה לפנייה את הדברים. אבל סיכום צריך להיות.

א. תלמין:

חבעיה הנצחית היא מה יהיה על החלטותינו. אולם, אנו דנו בנושא זה ואנו חייבים גם לסכמו. העובדה שנושא זה יעלה לסדר-היום ויחזור אלינו - עובדה זו קובעת מצב חדש מפני שבמקרה זה יהיה עלינו להעביר את חוות דעתנו למליאת הכנסת. אך אין כל עניין להפסיק את עבודת הוועדה ויש לסכם את הדיון.

ר. הקסין:

לדעתי, עתה עלינו לסמוע את דעתם של נציגי המשרד. תחילה חסמיעו חברי הוועדה את דעתם, אף השר דיבר. אבל יתכן ובעקבות הדיונים בוועדה חל שינוי מסויים בעמדת המשרד. לכן, יש תחילה לסמוע את נציגי המשרד.

ח. מגורי-כהן:

לדעתי, יש לסקול את הצעתו של יושב-ראש כדי לא לחזור על אותם הדברים שהוסמנו כבר.

הי"ד י. קליבנוב:

מאחר ואני סומע, כי רוב חברי הוועדה תומכים בסיכום - אעמיד נושא זה בסדר-יומה של הוועדה.

ש. כפרי:

עבודת הוועדה המיוחדת לענייני החינוך הגופני שהורכבה בקשר לנושא מסויים חיתה פוריה. בישיבה אחת סיכמנו את הדברים ולמחרת הבאנו את מסקנותינו.

17.12.1957

המטף טיודי עבודת הוועדה.

דג נצרי

בדיון שהתקיים בקטר לחינוך הגופני התעוררו שתי בעיות: (1) הצעתו לסדר-היום של חבר-הכנסת איכילוב וענין זה נזמר. (2) כל בעיית החינוך הגופני ושלגור מטלחות לחוף-לארץ. ועדת החינוך והתרבות מינתה ועדה מטנה לעניני החינוך הגופני. ועדת מטנה זו מורכבת מנציגי ועדת הפנים וועדת החינוך והתרבות כיון שזוהי ועדת מטנה לחינוך גופני, הרי היא מסונפת לוועדת החינוך והתרבות. תחילה היה יושב-ראש הוועדה חבר-הכנסת אבריאל ואחר-כך חברת-הכנסת צברי, אשר הסתלקה עתה מלהיות יושבת-ראש. היא פהנה כיושבת-ראש בתורת נציגת חברת ועדת החינוך והתרבות. עתה יהיה עליה למסור לוועדה דין-וחשבון והוועדה תצטרך להחליט מי ימלא את מקומה. כיון שלא התקיימה בטובע שער ישיבת ועדת החינוך והתרבות ביקשתי אחד מחברי ועדת המטנה לכהן כיושב-ראש ולקיים את ישיבת ועדת המטנה.

ועדת החינוך והתרבות תצטרך לתת את דעתה על ענין זה ובישיבה הבאה תבוא חברת-הכנסת צברי שתמסור את הדין-וחשבון, ואז נחליט מה מעמדה של ועדה זו. לכן, יש להעמיד נושא זה בסדר-יומה של הוועדה. חברת-הכנסת צברי ביקשה אותי למסור דברים אלה כיון שהיא לא יכלה לחסותף היום בישיבת הוועדה.

חייבה נכעלה בשעה 12.45.